

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 22/13197-2

Saksbehandler Anne Tone Hageland

Innspill til stortingsmelding om kunstnerpolitikken.

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	28.09.2022	48/22

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet har behandlet saken i møte 28.09.2022 sak 48/22

Votering

Fylkeskommunedirektørens forslag ble vedtatt med 6 mot 2 stemmer (FrP, Dem.)

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet - vedtak

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet slutter seg til de innspill og vurderinger som framkommer i saken.

Innspill til stortingsmelding om kunstnerpolitikken.

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet slutter seg til de innspill og vurderinger som framkommer i saken.

Vedlegg

Sammendrag

Det er en ambisjon i Hurdalsplattformen å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer over hele landet. Dette følges opp i flere spor, blant annet i en stortingsmelding om kunstnerpolitikk.

Her vil det bl.a. bli lagt vekt på hva som skal til for at kunstnere ønsker å etablere seg utenfor de største byene og hva som kreves av tilstedeværende kompetansemiljøer, for eksempel arrangører, visningssteder eller lignende, for å nå dette målet.

Ambisjonene i Hurdalsplattformen og intensjonene i kunstnermeldingen faller i stor grad sammen med målene i Regionplan 2030.

Saksopplysninger

Kultur- og likestillingsdepartementet har sendt brev til alle fylkeskommunene der de ber om innspill på situasjonen i dag og hva som kan gjøres framover. Dette for å få et bedre grunnlag for å se hvordan kunst- og kulturlivet kan styrkes i hele landet.

Dette er spørsmålene som stilles:

- Hva er de største utfordringene for at flere kunstnere og kulturarbeidere skal kunne bo og virke i deres region/landsdel?
- Hvilke kunstfelt har det største potensialet for å oppnå økt rekruttering og etablering i deres region/landsdel?
- Hvilken rolle kan institusjonene spille for økt tilgang til kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer?
- Hva er fylkeskommunenes viktigste virkemidler for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer?
- Hvordan kan de ulike forvaltningsnivåene best arbeide sammen for å nå målet om flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer over hele landet?

Avdeling for kultur, idrett og frivillighet har avholdt et møte sammen med fylkets kompetansesentre og store kunst- og kulturinstitusjoner, med samtaler om de vedlagte spørsmålene. Dette for å forankre prosessen med innspill i de aktuelle kunst- og kulturmiljøene.

Vurderinger

Våre innspill til de ulike spørsmålene:

Hva er de største utfordringene for at flere kunstnere og kulturarbeidere skal kunne bo og virke i deres region/landsdel?

Det er gode muligheter for å få tilgang til rikelig plassforhold og rimelige etablerings- og boutgifter i Agder. Produksjonslokaler er likevel en utfordring flere steder, også prismessig. Det må arbeides med produksjons- og visningslokaler, møteplasser og publikumsutviklingsprosjekt. Det er nødvendig å se både på arenautvikling for kunstnere og infrastruktur.

Mange kunstnere arbeider hver for seg. Det er derfor spesielt viktig med tilrettelagte muligheter for fagfellesskap, gjerne tverrfaglig på kunst- og kulturfeltet.

For kunstnere innen visuell kunst er det viktig med tilrettelagte atelierplasser og gode verksteder, gjerne fellesverksteder med profesjonelt utstyr til felles bruk. For musikere og scenekunstnere er det behov for øve- og produksjonsrom. Tilrettelagte fellesarenaer og møteplasser er viktige for miljøet og det sosialt felleskap, og ikke minst for samarbeid, bygging av kompetanse, utvikling av nye ideer og prosjekt og forretningsutvikling.

Det kan være en utfordring at kunstnermiljøene i Agder ikke er blant de største, men det er også fordeler med det. Det gjør det lettere å treffe andre på tvers av kunstuttrykk fordi miljøene på hvert fagfelt lettere vil søke utover. Det er et ønske at det legges til rette for akkurat dette, ved å etablere fora der kunstnere kan få kjennskap til og arbeide på tvers av kunstuttrykk. Slik kan det utvikles nye prosjekt.

Kulturarbeidsplasser er preget av prosjektarbeid og uforutsigbar inntektsstrøm og det er ofte enpersonsbedrifter. Arbeid med opplegg knyttet til entreprenørskap i kunst, der målet er å gi kunstnere og utøvere «verktøy» til å jobbe mer strategisk og tenke mer økonomi er viktig. Det kan være gunstig å etablere klynger.

For mange vil det være aktuelt å sette sammen flere oppdrag for å få tilstrekkelig inntekter. For noen vil det være ønskelig med mer faste stillinger noe som er mer begrenset. De større institusjonene vil spesielt bidra med dette, i tillegg til å gi en jevn tilgang på oppdrag.

Kompetansesentrene er viktige og må stadig utvikles og være relevante. Koblingen til utdanninger er også viktig, forskning og arbeid med å bygge sterke fagmiljøer og styrking av et kompetent kunst- og kulturfelt er ei forutsetning for vekst.

Det kan også være viktig med større synliggjøring av tilgangen på oppdrag, av mulighetene for å etablere seg og bo i landsdelen. Markedsføring av at her er et godt sted å utvikle seg som kunstner. Dette kan stimuleres gjennom bevisste satsinger i det offentlige, institusjonene og næringslivet.

Det er nødvendig å se på de ulike etableringsordningene, om de er målrettede nok, relevante og stedstilpasset. Det må være nok tilgjengelig regionale søkbare midler til utvikling av prosjekt og etablering av kreative næringer.

Fylkeskommunedirektøren mener at de største utfordringene for at flere kunstnere og kulturarbeidere skal kunne bo og virke i vår region/landsdel er:

- *Tilgang på rimelige produksjons – og visningslokaler.*
- *Tilgang på tilrettelagte møteplasser og fagfelleskap, gjerne tverrfaglige.*
- *Relevante og tilpassede etableringsordninger.*
- *Tilgang på oppdrag.*

Hvilke kunstfelt har det største potensialet for å oppnå økt rekruttering og etablering i deres region/landsdel?

Etableringen av Sørlandets Kunstmuseum i Kunstsilo vil ha et stort potensiale for økt rekruttering og etablering i landsdelen. Kunstsilo har nå fem doktorgradsstipendiater på UiA og samarbeidet med universitet er med på å bygge kunnskap, utvikle kompetanse og nye arbeidsplasser.

UiA har også over flere år bidratt til rekruttering og etablering av profesjonelle musikere, låtskrivere og komponister, spesielt innen den rytmiske sjangeren. I tillegg er de største kunst- og kulturinstitusjonene sentrale ved at de tar inn faglige ressurser som mange kunstnere har nytte av og som gir arbeidsoppdrag.

Det blir diskutert mulig opprettelse av fagskoler e.l. innenfor kunstfelt som visuell kunst og dans for å styrke rekruttering og seinere etablering.

Det er viktig å motvirke strømmen av kunstnere bort fra Agder. Dette gjelder også for kunststudenter, at vi får vist frem mulighetene ved å bli boende her.

Fylkeskommunedirektøren mener at kunstfelt med størst potensiale for å oppnå økt rekruttering og etablering i vår region/landsdel er:

- *Billedkunst og kunsthåndverk gjennom etableringen av Kunstsilo.*
- *Musikk, dans og teater bl.a. gjennom arbeidet til Kilden Teater- og Konserthus, og UiA.*
- *Mulighet for å etablere fagskoler innenfor kulturfeltet*

Hvilken rolle kan institusjonene spille for økt tilgang til kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer?

Institusjonene er svært viktige for økt tilgang til kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer. I tillegg til faste ansatte, er de viktige for frilansfeltet fordi det skapes arbeidsplasser i samarbeid. Institusjonene engasjerer mye folk både på samme fagområde og i tilstøtende fagområder.

Det er viktig at institusjonene ikke lukker seg i seg selv, men nettopp skaper synergi med kompetansemiljøene. Grenser mellom institusjoner og frilanserne må bygges ned.

Det er også viktig at initiativ fra frilansere blir godt tatt imot i institusjonene. Om institusjonene har for høy terskel for innpass, kan det føre til at vi mister profesjonelle utøvere. Det å legge til rette for interaksjon mellom institusjonene,

kompetansesentrene, frilanserne og forskningsmiljøene, er både viktig og spennende.

Institusjoner som Kilden Teater- og Konserthus, Kunstsilo og kunsthallene i Agder er også visnings- og praksisarenaer for kunstnermiljøene. Dette er steder der det som forskes på og skapes utenfor institusjonen kan vises fram og møte et publikum.

Fylkeskommunedirektøren mener at institusjonene spiller en viktig rolle for økt tilgang til kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer:

- *I tillegg til faste ansatte, skapes det arbeidsoppdrag for frilansere i et samarbeid.*
- *Tilgang til institusjonenes visningsarenaer er viktige for hele feltet.*
- *Interaksjon og synergi mellom institusjonene, kompetansesentrene, frilansere og forskningsmiljøene er viktig og spennende.*

Hva er fylkeskommunenes viktigste virkemidler for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø?

Den regionale kunst- og kulturpolitikken er en viktig del av infrastrukturen på feltet.

Fylkeskommunen gir støtte til kunsthaller, atelieer, kunstmuseer og regionale kunstsentre. Vi gir også en rekke stipender og har åpne søkbare midler til ulike prosjekt og utviklingsarbeid.

Agder fylkeskommune gir driftstilskudd til alle landsdelens kompetansesentre innenfor kunstfeltene. På den måten holder vi oppe den viktige infrastrukturen som er nødvendig for at profesjonelle kunstnere kan bo og virke i landsdelen. Kompetansesentre er tett på de profesjonelle miljøene og gode samarbeidsparter også for det offentlige.

Men feltet er fragmentert med mange ulike aktører, og den brede kunstpolitikken inkludert kunstnerøkonomien må fortsatt styrkes. Det som ligger av virkemidler og tiltak i den regionale politikken må tas hensyn til og være med i meldingen. Kommunesektoren er en viktig oppdragsgiver på kunstfeltet.

Fylkeskommunedirektøren mener at fylkeskommunens viktigste virkemidler for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø er:

- *Gjennom tilskudd og samarbeid opprettholder fylkeskommunen den viktige infrastrukturen som er nødvendig for at profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere kan bo og virke i fylket.*
- *Bidra til å styrke kunstnerøkonomien gjennom ulike virkemidler, tiltak og faglig oppfølging.*

Hvordan kan de ulike forvaltningsnivåene best arbeide sammen for å nå målet om flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Det er viktig at de ulike tilskuddsordninger og virkemidler er designet for regionale og kommunale forhold. Dette kan best ivaretas regionalt og flere nasjonale virkemiddelordninger bør derfor regionaliseres. Fylkeskommunen er mye tettere på lokale kunstnerne, og vi bidrar både med kompetanse, god bredde og større mangfold i forvaltningen. Det er viktig å bygge tilrettelagt infrastruktur i regionen.

Det kan være vanskelig for mange å orientere seg og få oversikt over de ulike ordningene nasjonalt. Det ligger mye midler i nasjonale ordninger, men disse er spredt på ulike steder. Regionalt og lokalt er det kortere avstander mellom ordninger og miljøene, det er fagkompetanse og god kjennskap til hva som finnes av muligheter.

Fylkeskommunedirektøren mener at de ulike forvaltningsnivåene kan best arbeide sammen for å nå målet om flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet ved:

- *Mer helhetlig og samordnet virkemiddelpolitikk mellom de ulike forvaltningsnivåene.*
- *Større regionalisering av de ulike tilskuddsordningene.*

Regionplan Agder 2030

Innspillene støtter opp om flere målformuleringer i Regionplanen, ikke minst målsettingen: Tettheten av kunstnere og kulturarbeidere er den høyeste i landet utenfor Oslo.

Økonomiske konsekvenser

Saken omhandler innspill til stortingsmelding om kunstnerpolitikken og har ingen økonomiske konsekvenser på dette tidspunktet.

Kristiansand, 13.09.2022

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør

30.september.2022